

Alþingi
Erindi nr. P 130/539
komudagur 8.12.2003

SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Iðnaðarnefnd Alþingis
b.t. Elínar V. Þorsteinsdóttur
Austurstræti 8-10
150 REYKJAVÍK

Reykjavík 5. desember 2003

Sam 341/2003 ÞS/sp
Tilv.: 215,0

Efni: Frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum á orkusviði

Samband íslenskra sveitarfélaga hefur fjallað um bréf iðnaðarnefndar Alþingis, dags. 1. desember 2003, þar sem óskað er umsagnar um frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum á orkusviði, 306. mál.

Meðfylgjandi er umsögn sambandsins.

Virðingarfyllt
SAMBAND ÍSLENSKRA SVEITARFÉLAGA

Þórður Skúlason
framkvæmdastjóri

Hjálagt: Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum á orkusviði

Umsögn

Sambands íslenskra sveitarfélaga

um frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum á orkusviði, 306. mál

Afstaða sambandsins og samantekt

Samband íslenskra sveitarfélaga leggst eindregið gegn samþykkt frumvarpsins í núverandi mynd. Stjórnin leggur áherslu á að tekið verði tilliti til eftirfarandi tillagna en jafnframt á að frumvarpið verði samþykkt sem fyrst í þeirri mynd.

Í stuttu máli byggist framangreind afstaða fyrst og fremst á því að frumvarpið felur í sér að skylda ákveðinna orkufyrirtækja til greiðslu fasteignaskatts sem afnumin var 2001 vegna misstaka, er ekki komið á aftur nema að hluta til og með því móti eru hagsmunir sveitarfélaga skertir. Markmið frumvarpsins um að leiðrétta umrædd mistök verður því ekki náð. Auk þess felur frumvarpið ekki í sér samræmingu á fasteignaskattsskyldu orkufyrirtækja í því mæli sem stefnt er að og vekur upp fjölmörg álitamál vegna óskýrleika þar um.

Almennt

Frumvarp það sem til umsagnar er hefur einkum það tvennt að markmiði að samræma skattskyldu orkufyrirtækja og að leiðrétta ákveðin mistök sem fólust í samþykkt 3. gr. laga nr. 78/2001 um breyting á 80. gr. orkulaga nr. 58/1967. Þessu til staðfestingar er vísað til framsöguræðu iðnaðaráðherra vegna frumvarpsins og almennra athugasemda í greinargerð með frumvarpinu.

Núverandi gerð frumvarpsins felur ekki í sér að framangreindum markmiðum verði náð og því er nauðsynlegt að tekið verði tillit til eftirfarandi athugasemda.

Nauðsynlegt er að rekja forsögu málsins stuttlega í upphafi. Ákvæði 3. gr. laga nr. 78/2001 hafði það eitt að markmiði að tryggja að raf- og hitaveitur í eigu opinberra aðila gætu breytt rekstrarfyrirkomulagi sínu til einkarekstrar, án þess að niður félli skattaundanþága skv. 1. og 2. tl. 4. gr. laga um tekjuskatt og eignarskatt nr. 90/2003 (áður nr. 75/1981). Í breytingunni fólst hins vegar að hita- og/eða rafveitur með einkaleyfi skv. orkulögum voru undanþegnar tekjuskatti, útsvari, aðstöðugjaldi, stimpilgjaldi og öðrum sköttum til ríkis, sveitar- og bæjarfélaga. Með öðrum orðum þá voru fyrirtækin ekki einungis undanþegin tekjuskatti og eignarskatti heldur öllum sköttum til ríkis og sveitarfélaga.

Áhrif þessara mistaka fyrir sveitarfélög eru þau að ákveðin orkufyrirtæki sem höfðu fulla og ótakmarkaða skattskyldu á fasteignaskatti, vegna allra fasteigna sem metnar eru fasteignamatí, urðu undanþegin fasteignaskatti. Jafnframt fól breytingin í sér að þessi fyrirtæki eru undanþegin greiðslu skatta til sveitarfélaga samkvæmt gildandi löggjöf á hverjum tíma.

Efni frumvarpsins sem til umsagnar er felur ekki í sér að umrædd mistök verði leiðrétt heldur verður fasteignaskattsskylda þrengd umtalsvert frá því sem var fyrir samþykkt 3. gr. laga nr. 78/2001. Fasteignaskattsundanþágu verður aðeins aflétt vegna húseigna orkufyrirtækjanna að því er virðist. Sveitarfélög munu því verða af miklum tekjum af fasteignaskatti af orkufyrirtækjum, sem 3. gr. laga nr. 78/2001

hafði áhrif á, frá því sem væri ef skattundanþágum yrði breytt í samræmi við stöðu fyrirtækjanna fyrir gildistöku 3. gr. laga nr. 78/2001.

Markmið frumvarpsins um að auka samræmi í skattaundanþágum orkufyrirtækja næst illa. Ljóst er þó að það eðlilega samræmi næst að víðtæk fasteignaskattundanþága RARIK og Orkubús Vestfjarða verður endurskoðuð þannig að a.m.k. húseignir fyrirtækjanna verði fasteignaskattskyldar og að samræmi í stimpilgjaldsundanþágu orkufyrirtækja verður aukið.

Efni frumvarpsins felur hins vegar ekki í sér að samræmi verði í fasteignaskattskyldu orkufyrirtækja jafnvel þótt að því sé haldið fram með berum orðum í frumvarpinu. Þannig er ljóst að orkufyrirtæki sem frumvarpið tekur til eiga einungis að greiða fasteignaskatta af húseignum á meðan fyrirtæki eins og Landsvirkjun greiða nú fasteignaskatt af húseignum, lóðum, jörðum og að því er virðist í raun af öllum fasteignum sem metnar eru samkvæmt lögum um skráningu og mat fasteigna nr. 6/2001.

Eins er ljóst að sú lagatæknilega aðferð að ætla að breyta ákvæðum fjögurra laga á orkusviði til þess að leiðrétta misstök sem gerð voru í breytingu einum lögum, orkulögum nr. 58/1967 er varhugaverð og til þess fallin að valda vafa. Sérstaklega er bent á að skattaundanþáguákvæði þeirra sérlaga um orkufyrirtæki sem breyta á eru mismunandi, t.a.m. er í sumum fjallað um undanþágu frá sköttum en í öðrum frá gjöldum. Ljóst er því að það er til þess fallið að valda frekari vafa um inntak hverra skattaundanþágu að breyta þeim öllum í stað þess að láta nægja að breyta einungis 80. gr. orkulaga. Þar sem ljóst er að heildarendurskoðun á skattalegri stöðu raforkufyrirtækja stendur nú yfir, er hægt að una við þá aðferðarfræði sem notuð er í frumvarpinu, enda verði efni þess breytt á þann veg að sem minnst röskun verði á stöðu sveitarfélaga frá því sem var fyrir gildistöku 3. gr. laga nr. 78/2001.

Tillaga um leiðréttingu á undanþágu frá greiðslu skatta til sveitarfélaga, sbr. 3. gr. laga nr. 78/2001 um breyting á 80. gr. orkulaga og aukið samræmi í skattskyldu orkufyrirtækja vegna fasteignaskatta.

Í umsögn þessari eru lagðar til tvær aðferðir til þess að breyta frumvarpinu í samræmi við yfirlýst markmið þess. Hvatt er til þess að sú fyrri verði tekin til greina en að öðrum kosti og í ljósi mikilvægis þess að frumvarpið verði afgreitt sem fyrst, verði frumvarpinu breytt í samræmi við síðari tillöguna.

I.

Fyrri aðferðin til að bæta frumvarpið byggir á þeirri einföldu leið að breyta 80. gr. orkulaga þannig að hún hafi ekki önnur áhrif en gert var ráð fyrir samkvæmt lögum nr. 78/2001, þ.e. að tryggja að hitaveitur og/eða rafveitur sem hafa einkaleyfi skv. orkulögum geti breytt rekstrarfyrirkomulagi sínu til einkarekstrar án þess að breyting verði á skattskyldu vegna tekjuskatts og eignarskatts. Jafnframt hefur verið tekið mið af þeim samræmingarmarkmiðum núverandi frumvarps að RARIK og Orkubú Vestfjarða greiði fasteignaskatta á sama hátt og önnur orkufyrirtæki sem og að hitaveitur og rafveitur sem hafa einkaleyfi skv. orkulögum verði undanþegnar stimpilgjaldi á sama hátt og orkufyrirtæki sem sérlög gilda um t.d. RARIK, Landsvirkjun, Orkuveita Reykjavíkur, Hitaveita Suðurnesja hf. og Norðurorka hf.

Samkvæmt tillögunni verður skattskylda fasteignaskatts hitaveitna og rafveitna sem var breytt með 3. gr. laga nr. 78/2001 í fullu samræmi við stöðu þeirra fyrir breytinguna. Skattskylda þessara fyrirtækja, þ.e. hita og rafveitna í eigu sveitarfélaga, og Landsvirkjunar verður lögð til grundvallar við samræmingu á skattskyldu RARIK og Orkubús Vestfjarða.

Lagt er til að eftirfarandi breyting verði gerð á 80. gr. orkulaga. **Orkustofnun, Rafmang sveitur ríkisins, Rafmagnseftirlit ríkisins og jarðboranir ríkisins eru undanþegnar tekjuskatti, eignarskatti, stimpilgjaldi og öðrum sköttum til ríkis og sveitarfélaga, nema fasteignaskatti. Hitaveitur og/eða rafveitur sem hafa einkaleyfi til starfsemi sem kveðið er á um í IV. og V. kafla laga þessara eru undanþegnar tekjuskatti, eignarskatti og stimpilgjöldum.**

Lagt er til að breyting verði gerð á lögum um stofnun hlutafélags um Orkubú Vestfjarða, nr. 40/2001, þannig að við 12. gr. laganna bætist nýr málslíður, svohljóðandi: **Þó skal Orkubú Vestfjarða hf. greiða til sveitarfélaga fasteignaskatt.**

Ekki þarf að breyta fleiri lögum ef þessi leið verður fyrir valinu enda óþarft.

II.

Síðari tillagan til breytinga á frumvarpinu tekur nánara mið af þeirri aðferðarfræði sem frumvarpið byggir nú á. (þ.e. að breyta öllum lögnum – til öryggis!!!) Uppsetning tekur mið af uppsetningu núverandi lagafrumvarps og eru nýmæli skáletruð.

Breyting á orkulögum, nr. 58 29. apríl 1967, með síðari breytingum.

1. gr.

Við 80. gr. laganna bætist ný málsgrein, svohljóðandi:

Þó skulu aðilar skv. 1. og 2. mgr. greiða til sveitarfélaga þau opinber gjöld sem gert er að greiða af *fasteignum* í eigu þeirra samkvæmt öðrum lagafyrirmælum.

Breyting á lögum um stofnun hlutafélags um Hitaveitu Suðurnesja, nr. 10 19. mars 2001, með síðari breytingum.

2. gr.

Við 14. gr. laganna bætist nýr málslíður, er verður 2. málsl., svohljóðandi: Þó skal Hitaveita Suðurnesja hf. greiða til sveitarfélaga þau opinber gjöld sem gert er að greiða af *fasteignum* félagsins samkvæmt öðrum lagafyrirmælum.

Breyting á lögum um stofnun hlutafélags um Norðurorku, nr. 159 20. desember 2002, með síðari breytingum.

3. gr.

Við 1. mgr. 9. gr. laganna bætist nýr málslíður, svohljóðandi: Þó skal Norðurorka hf. greiða til sveitarfélaga þau opinber gjöld sem gert er að greiða af *fasteignum* félagsins samkvæmt öðrum lagafyrirmælum.

Breyting á lögum um stofnun hlutafélags um Orkubú Vestfjarða, nr. 40 30. maí 2001, með síðari breytingum.

4. gr.

Við 12. gr. laganna bætist nýr málslíður, svohljóðandi: Þó skal Orkubú Vestfjarða hf. greiða til sveitarfélaga þau opinber gjöld sem gert er að greiða af *fastignum* félagsins samkvæmt öðrum lagafyrirmælum.

Breyting á lögum um stofnun sameignarfyrirtækis um Orkuveitu Reykjavíkur, nr. 139 21. desember 2001, með síðari breytingum.

5. gr.

Við 10. gr. laganna bætist nýr málslíður, er verður 2. málsl., svohljóðandi: Þó skal Orkuveita Reykjavíkur greiða til sveitarfélaga þau opinber gjöld sem gert er að greiða af *fastignum* fyrirtækisins samkvæmt öðrum lagafyrirmælum.

6. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Þórður Skúlason
framkvæmdastjóri